

RECENZJA
ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
mgr Piotra KUCHARSKIEGO

wykonanej pod kierunkiem

Promotora: **dra hab. inż. Tomasza RUBAJA, prof. UK**
oraz promotora pomocniczego: **dra inż. Sławomira BAŁUSZYŃSKIEGO**

Na temat:

**Bezpieczeństwo pożarowe w środowisku pracy podmiotów
gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz
dla zwierząt**

1. Wstęp

System bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej składa się z wielu obszarów, które na co dzień reagują na poszczególne zagrożenia. Jednym z ww. elementów jest system ochrony przeciwpożarowej, który ma na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym zagrożeniem poprzez działania prewencyjne, zapewnienie odpowiednich sił i środków, jak również prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki przeciwpożarowe.

Tematyka prezentowanej dysertacji skupiona jest w wybranym obszarze ochrony przeciwpożarowej tj. zapobieganiu powstawaniu i rozprzestrzenianiu się zagrożeń, w którym autor przeprowadził bardzo szczegółowe badania teoretyczne i empiryczne.

„Bezpieczeństwo pożarowe w środowisku pracy podmiotów gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz dla zwierząt” sugeruje kierunek badań i podstawowe nurty poznawcze wybranego obszaru ochrony przeciwpożarowej. W związku z tym, już na samym początku można stwierdzić, że przeprowadzone badania mieszczą się w ścisłym obszarze zainteresowania nauk o bezpieczeństwie.

Problematyka wynikająca z tytułu rozprawy wskazuje też, iż Doktorant musiał zarówno posiadać doświadczenie praktyczne w ochronie przeciwpożarowej, jak również sprawnie poruszać się w obszarze metodologii. Z jednej strony, badania Autora skupiają się wokół poszukiwania tożsamości ontologicznej oraz epistemologiczno-metodologicznej bezpieczeństwa pożarowego w środowisku pracy podmiotów gospodarczych jako nauki, z drugiej zaś dotyczą różnych dziedzin i dyscyplin naukowych oraz ich relacji z bezpieczeństwem. Ze względu na zakres poruszanej problematyki, można jednoznacznie stwierdzić, że bezpieczeństwo pożarowe jest niezwykle rozległe poznawczo i wymagało szerokiego spojrzenia na kwestie bezpieczeństwa włącznie z wykorzystaniem dorobku innych nauk społecznych. Dlatego też Doktorant słusznie ograniczył obszar do środowiska pracy podmiotów gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz dla zwierząt.

Analizując rozprawę doktorską, która stanowi podsumowanie wyników badań naukowych Doktoranta, można wyprowadzić wniosek, że ma charakter interdyscyplinarny. Do elementów przemawiających za ww. tezą możemy zaliczyć szeroką i wszechstronną wiedzę z pogranicza różnych dziedzin i dyscyplin nauki, jak również ogromnego doświadczenia praktycznego Doktoranta, penetracji poznawczej, wynikającej z dobrze zaplanowanych badań teoretycznych oraz empirycznych, co wymagało odpowiedniej znajomości procedur i metod poznania określonej rzeczywistości społecznej (nauk społecznych), ich twórczego zastosowania oraz konieczności właściwej interpretacji określonych koncepcji bezpieczeństwa pożarowego w środowisku pracy podmiotów gospodarczych.

Badany obszar Doktoranta w systemie ochrony przeciwpożarowej był pomijany lub podejmowany jedynie częściowo. Skutkiem przedmiotowych kwestii była niewydolność lub brak określonego poziomu bezpieczeństwa pożarowego w podmiotach gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz dla zwierząt. Obiektów tego typu na terenie kraju jest bardzo mała ilość, ale poziom zagrożenia, w tym zagrożeń pożarowych jest bardzo wysoki. Dlatego też słusznie Autor, swe badania ukierunkował ww. obszarze.

Rozprawa doktorska opracowana przez Pana mgr Piotra KUCHARSKIEGO, pod kierownictwem naukowym dra hab. inż. Tomasza RUBAJA, prof. UK oraz promotora pomocniczego dra inż. Sławomira BAŁUSZYŃSKIEGO dotyczy obecnie problematycznego obszaru, który nie był poruszany nawet przez osoby posiadające uprawnienia rzeczoznawców ppoż. w kierunku prowadzonych badań. Dlatego też podjęcie badań w obszarze bezpieczeństwa pożarowego w środowisku pracy podmiotów gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz dla zwierząt, zasługuje na słowa uznania, jak również udostępnienie uzyskanych wyników badań naukowych Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

Pomimo napotkanych problemów oraz ograniczeń co do kierunkowych obiektów, jak również ogromnego zaangażowania i pracy Doktoranta, pod kierunkiem naukowym Pana dra hab. inż. Tomasza RUBAJA, prof. UK, doprowadziła do powstania przedmiotowej rozprawy doktorskiej.

Uważam również, że prócz wyprowadzonych wyników badań naukowych przeprowadzonych przez Doktoranta, dysertacja przedstawia również określone rozwiązania doskonalenia procesu zarządzania bezpieczeństwem pracy podmiotów gospodarczych.. W tym miejscu można stwierdzić, że nie jest to przypadkowe zainteresowanie Doktoranta przedmiotowymi obszarami badawczymi, które są odzwierciedleniem doświadczenia praktycznego w Państwowej Straży Pożarnej i wykorzystane w badaniach naukowych. Można zatem przyjąć tezy, że podjęta problematyka przed Doktoranta ma pełne uzasadnienie poznawcze, metodologiczne oraz utylitarne, jak również wpłyną na wzrost i poprawę bezpieczeństwa, przede wszystkim z zakresu bezpieczeństwa pożarowego w środowisku pracy podmiotów gospodarczych.

W związku z powyższym przeprowadzenie badań z zakresu bezpieczeństwa pożarowego w środowisku pracy podmiotów gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz dla zwierząt należy uznać za niezwykle interesujące poznawczo, co w dobie dzisiejszych zagrożeń ma swoje odzwierciedlenie empiryczne.

Według Doktoranta (s. 14) *„Jednym z najważniejszych obszarów bezpieczeństwa pożarowego w przedsiębiorstwie, w szczególności w zakładach przemysłowych zagrożonych pożarem/ wybuchem, jest zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom procesów i instalacji technologicznych... . Autor dysertacji uważa, że ze względu na istniejącą populację ludności, liczbę wytwórni pasz oraz zapotrzebowanie na żywność na świecie, zagrożenia pożarowe występujące w środowisku pracy przemysłu produkcji pasz, mogą mieć istotny wpływ na bezpieczeństwo produkcji. Co więcej, zamknięcie zakładu produkcyjnego w wyniku pożaru lub/i innego rodzaju zagrożenia, może mieć wpływ na lokalne, krajowe a nawet globalne bezpieczeństwo żywnościowe. (...) Czynnikiem determinującym powstanie rozprawy był również stały wzrost zainteresowania dziedziną zarządzania ryzykiem w środowisku pracy. Istnieją potrzeby dostosowania przedsiębiorstw do wymagań uwzględniających zastosowanie przepisów prawa i innych, których celem jest zapewnienie ochrony określonym grupom interesariuszy (...) przełoży się to na sprawność, efektywność i skuteczność działania całego systemu bezpieczeństwa lokalnego w sytuacji kryzysowej, w tym także odporność Państwa w zakresie ochrony oraz gospodarowania zasobami żywności.(...) W rozprawie zaprezentowane zostały metody analizy stosowane najczęściej w odniesieniu do systemów bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym zwłaszcza w odniesieniu*

do bezpieczeństwa pożarowego. Przedstawione zostały również aspekty zarządzania ryzykiem, aby wskazać te jego formy i metody identyfikacji, analizy i oceny, które mogą być wykorzystane w systemie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego.” Wobec powyższego opracowana dysertacja przez Autora ma za zadanie przede wszystkim uzupełnić braki występujące w opracowaniach naukowych, jak również dążenie do wzrostu poziomu bezpieczeństwa pożarowego podmiotów gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz dla zwierząt.

Konkludując jednoznacznie stwierdzam, że Pan mgr Piotr KUCHARSKI ze względu na swe doświadczenie praktyczne w badanym obszarze podjął się usprawnienia i rozwiązania niezwykle aktualnego i interdyscyplinarnego w swej naturze problemu badawczego. Ze względu na wagę poruszanych obszarów, wymagało to odpowiedniego przygotowania metodologicznego oraz znajomości literatury przedmiotu. Dlatego uważam, że Doktorant poradził sobie z przedmiotowym obszarem prawidłowo.

2. Ocena układu rozprawy doktorskiej

Dysertacja Pana mgr Piotra KUCHARSKIEGO to zwarte opracowanie liczące 458 stron wraz z dołączonymi załącznikami. Układ rozprawy jest prosty i przejrzysty, struktura jest otwarta, a treści pracy zostały podzielone optymalnie na poszczególne rozdziały, które zostały ułożone w odpowiedniej kolejności. Postawione tezy przez Doktoranta są kompletne, prawidłowo sformułowane, które stanowią logiczną całość. Opracowanie składa się ze streszczenia w języku polskim i angielskim, wstępu, rozdziału metodologicznego, dwóch rozdziałów merytorycznych, rozdziału stanowiącego ukazanie koncepcji badanego obszaru, zakończenia, bibliografii, która została prawidłowo podzielona na pozycje zwarte (135 pozycji), artykuły (21 pozycji), źródła (25 pozycji), normy (24 pozycje) oraz źródła internetowe (58 pozycji), spis tabel, spis wykresów, spis rysunków, wykaz zdjęć, wykaz skrótów oraz sześć załączników – kwestionariusz ankiety, kwestionariusz wywiadu eksperckiego, sprawozdanie z przeprowadzonych wywiadów eksperckich, formularz audytu bezpieczeństwa pożarowego, arkusz obserwacji oraz propozycje w sprawie ustalenia szczegółowych zasad szkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej, programy szkoleń BHP/PPOŻ.

Dysertacja rozpoczyna się *Streszczeniem* w języku polskim (s. 5-7) i angielskim (s. 8-10), w którym Doktorant przedstawił ogólnie poszczególne obszary, zakres tematyczny czterech rozdziałów oraz zagadnienia poruszane w jego opracowaniu. Ponadto przedstawił

motywy prowadzenia badań naukowych, jak również słowa kluczowe w języku polskim oraz angielskim.

Wstęp rozprawy doktorskiej (s. 11–13) zawiera wprowadzenie w tematykę poruszaną przez Doktoranta w badaniach naukowych. Ponadto przedstawił ogólne definicje poruszanej terminologii, jak również zostały ujęte podziękowania opiekunom naukowym oraz najbliższej rodzinie.

W rozdziale pierwszym (s. 14–70), *„Podstawy metodologiczne badań”* zawarte zostały wszystkie aspekty metodologiczne badań tj. uzasadnienie podjęcia badań – opisanie sytuacji problemowej, określenie i wskazanie przedmiotu i celu badań, wyprowadzenie głównego problemu badawczego oraz trzech problemów szczegółowych, główną hipotezę roboczą oraz trzech hipotez szczegółowych, scharakteryzowanie i opisanie metod, technik i narzędzi badawczych użytych w podczas realizacji procesu naukowego, Ostatnim obszarem przedmiotowego rozdziału było ukazanie organizacji, przebiegu oraz ograniczeń badań.

Następnie Doktorant przeszedł do ukazania teoretycznych badań zawartych w rozdziale drugim *„Zagrożenia i metody oceny ryzyka podmiotów gospodarczych”* (s. 71–186) – (teoretycznym). Przebadał i opisał zagrożenia w środowisku pracy, przedstawił istotę i rodzaje ryzyka, w tym ryzyko ludzkie, techniczne, organizacyjne, ekologiczne, a także ryzyko zagrożenia pożarem oraz wybuchem pyłów. Ponadto przedstawił etapy zarządzania ryzykiem zawodowym w procesie pracy, metody i modele oceny poziomu ryzyka zawodowego pracowników, podstawową dokumentację bezpieczeństwa pożarowego i wybuchowego w zakładzie. Zakończenie rozdziału zostało podsumowane prawidłowo wyprowadzonymi wnioskami.

Trzeci rozdział *„System ochrony pracy w Polsce”* (s. 187–273) to wyniki przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów, pozycji literaturowych oraz prawnych z ww. zakresu. Doktorant prawidłowo podzielił treści i badania, rozpoczął od ochrony pracy i bezpieczeństwa pożarowego w Polsce. Następnie przeszedł do analizy państwowego nadzoru i kontroli nad warunkami pracy, roli samorządu terytorialnego w systemie bezpieczeństwa przemysłowego produkcji pasz dla zwierząt oraz roli pracodawców w budowaniu systemu bezpieczeństwa pracy oraz pożarowego w przedsiębiorstwie. Zakończenie rozdziału zostało podsumowane prawidłowo wyprowadzonymi wnioskami.

Ostatni rozdział *„Doskonalenie procesu zarządzania bezpieczeństwem pracy podmiotów gospodarczych”* (s. 274–357) stanowi przedstawienie wyników badań teoretycznych i empirycznych, jakie autor dysertacji przeprowadził w swym procesie badawczym. Doktorant zaproponował metody i techniki doskonalenia pracodawców w zakresie

organizacji bezpieczeństwa w środowisku pracy, działania organizacji podejmowane wraz z pracownikami w celu zapewnienia bezpieczeństwa procesu pracy, metodykę szkoleń pracodawców i pracowników w zakresie bezpieczeństwa pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego, jak również kierunki rozwoju podmiotów w sytuacjach wystąpienia zagrożenia pożarem i wybuchem. Zakończenie rozdziału zostało podsumowane prawidłowo wyprowadzonymi wnioskami.

W *Zakończeniu* (s.358-365) Doktorant dokonał podsumowania prowadzonych rozważań, wyprowadzając prawidłowo poszczególne wnioski, wraz z wypracowanymi i zbadanymi propozycje. Ponadto określił weryfikacje przyjętej hipotezy głównej i szczegółowych, jak również rozwiązanie problemu badawczego oraz trzech problemów szczegółowych.

Podsumowując układ rozprawy doktorskiej jest prawidłowy i spełnia kryteria stawiane dziełom naukowym.

3. Ocena piśmiennictwa wykorzystanego w trakcie przygotowania rozprawy doktorskiej

Doktorant powołuje się na 263 źródła bibliograficzne, jakie wykorzystał w trakcie prowadzenia badań naukowych i opracowania rozprawy doktorskiej. Wykaz źródeł został sporządzony w kolejności alfabetycznej z podziałem na pozycje zwarte, artykuły, źródła prawa, normy oraz źródła internetowe.

Źródła zostały dobrane i wykorzystane prawidłowo, a treści wykorzystane są zgodne z przedmiotem dysertacji. Należy stwierdzić, że użyta i wykorzystana bibliografia w rozprawie doktorskiej Doktoranta jest imponująca. Przywoływane są również inne pozycje o charakterze formalnym lub instrukcyjnym/ praktycznym.

4. Ocena części metodologicznej rozprawy doktorskiej

Przedstawiona w rozprawie problematyka badawcza dotycząca bezpieczeństwa pożarowego w środowisku pracy podmiotów gospodarczych posiada charakter teoretyczno-empiryczny, ugruntowana i umiejscowiona jest w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie oraz pokrewnych dyscyplinach.

Należy stwierdzić, że Doktorant mgr Piotr KUCHARSKI wykazał się bardzo wysokim poziomem wiedzy i umiejętnościami metodologicznymi, wszystkie aspekty takie jak przedmiot i cel badań, problemy badawcze oraz hipotezy zostały prawidłowo sformułowane. Ponadto

uważam, że na wysokim poziomie opanował stosowanie poszczególnych metod i technik badawczych, czego dowodem są podsumowania i odpowiednio wyprowadzone wnioski z poszczególnych części badawczego procesu w każdym rozdziale.

W rozprawie doktorskiej, która stanowi podsumowanie badań naukowych można jednoznacznie stwierdzić, że badany obszar jest wielokrotnie złożony i zależny od wielu czynników. Dlatego też słusznie Doktorant ukierunkował badania jako interdyscyplinarne. Dlatego jestem pewien, że Pan mgr Piotr KUCHARSKI wywiązał się z przyjętego zadania na wysokim poziomie, we wszystkich aspektach w tym metodologicznym, teoretycznym oraz empirycznym.

Przyjęty cel badań (s. 20 – 21): *poznawczy przedstawienie zagrożeń w środowisku pracy w tym bezpieczeństwa pożarowego podmiotów gospodarczych, zaprezentowanie narzędzi i procesu zarządzania ryzykiem oraz możliwych do zastosowania rozwiązań techniczno-organizacyjnych, wykorzystywanych przez podmioty w technologii produkcji pasz zwierzęcych oraz utylitarny wskazanie kierunków, form oraz metod doskonalenia w zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy w przedsiębiorstwach* został prawidłowo wyprowadzony i określony. Świadczyć to może o ogromnym doświadczeniu praktycznym Doktoranta w badanym obszarze. Ponadto analiza poszczególnych obszarów w dysertacji, a przede wszystkim metodologicznych aspektów pracy wykazała ambitne cele Doktoranta, co wyniku powstały ograniczeń pozwoliło mu przedstawić rozprawę doktorską do recenzji liczącą wraz załącznikami 458 stron.

Główny problem badawczy (s. 21) *„Jakiego rodzaju działania podejmuje podmiot gospodarczy produkcji pasz dla zwierząt w zakresie bezpieczeństwa pracy, pożarowego, w oparciu o obowiązujące normy prawne, istniejące rozwiązania techniczno-organizacyjne w celu ograniczenia wpływu zagrożeń i ryzyka na środowisko pracy oraz jakie mogą być obszary i kierunki ich doskonalenia?”* został prawidłowo postawiony wraz z trzema problemami szczegółowymi:

1. *Jakiego rodzaju zagrożenia i ryzyka dla systemu ochrony pracy występują w przedsiębiorstwach produkcji pasz dla zwierząt i jakie są metody oraz modele ich oceny?*
2. *W jaki sposób funkcjonuje system bezpieczeństwa pracy, pożarowego, nadzoru i kontroli realizowany przez podmiot gospodarczy, administrację publiczną oraz podmioty zewnętrzne w środowisku pracy, w jakim zakresie jest uwzględniany w przedsiębiorstwach produkcji pasz oraz jakie stoją przed nim główne wyzwania?*
3. *W jakich obszarach i kierunkach można doskonalić działania podmiotu gospodarczego*

w procesie produkcji, aby poprawić bezpieczeństwo pracy, w tym głównie bezpieczeństwo pożarowe?

Do tak sformułowanych problemów badawczych, Doktorant trafnie postawił hipotezę główną oraz trzy szczegółowe, które przy prawidłowym zastosowaniu metod i technik badawczych zostały odpowiednio zweryfikowane.

Ponadto zastosowane metody, techniki i narzędzia badawcze zostały odpowiednio dobrane i wykorzystane zgodnie z przyjętym kierunkiem badań naukowym. Na szczególną uwagę zasługuje ankietowanie, które zostało przedstawione zgodnie z przyjętymi modelami statystycznymi tj.: prawidłowo dobranymi współczynnikami korelacji, współczynnikiem korelacji r-Pearsona, współczynnika determinacji czy poziomu istotności.

Wobec powyższego uważam, że przytoczone przez mnie argumenty są wystarczającym dowodem do pozytywnej oceny wartości metodologicznej rozprawy.

5. Ocena zastosowanych metod badawczych

Analiza zastosowanych metod badawczych zarówno teoretycznych, jak i empirycznych udowodniła dużą dojrzałość i staranność Pana mgr Piotra KUCHARSKIEGO. Zastosowane prawidłowo badania ilościowe oparte na metodzie sondażu diagnostycznego, z wykorzystaniem ankiety (kwestionariusz stanowi załącznik nr 1), wywiadu eksperckiego (kwestionariusz stanowi załącznik nr 2), formularz audytu bezpieczeństwa pożarowego (formularz stanowi załącznik nr 4) oraz arkusz obserwacji dotyczący pt. *„Bezpieczeństwo pożarowe w środowisku pracy podmiotów gospodarczych na przykładzie przemysłu produkcji pasz dla zwierząt”* (arkusz stanowi załącznik nr 5), pozwoliło na prawidłową weryfikację hipotez badawczych, a w konsekwencji osiągnięcie i rozwiązanie problemów badawczych.

Ze względu na szeroki obszar bezpieczeństwa pożarowego, liczne ograniczenia i słabości poznania jakościowego i ilościowego dobór metod i technik badawczy został przeprowadzony przez Doktoranta z niezwykłą starannością i skrupulatnością. Może to kolejny raz świadczyć o dojrzałości i swobodzie stosowania narzędzi naukowych przez autora dysertacji.

Należy stwierdzić, że niezwykle wartościowe poznawczo oraz naukowo są wyniki przeprowadzonej obserwacji, wywiadu eksperckiego oraz ankietowania. Wraz z doświadczeniem praktycznym Doktoranta i wykorzystaniem odpowiednich metod badawczych, pozwoliło na pełną ekspozycję zarówno określoności ilościowej, jak również jakościowej określoności przedmiotów badań.

Wobec powyższego wyprowadzam wniosek, że określony proces badawczy, dobrane w procesie badawczym metody (teoretyczne i empiryczne), narzędzia i techniki, pomimo wielowarstwowości i interdyscyplinarności, są na wysokim poziomie i prawidłowo zastosowane.

6. Ocena merytorycznej części rozprawy doktorskiej

Podział dysertacji przez Doktoranta oceniam prawidłowo. Widoczne jest jednooczne oddzielenie części metodologicznej od części merytorycznej oraz wyprowadzonych wniosków wraz z koncepcją usprawnienia zarządzania bezpieczeństwem podmiotów gospodarczych.

Rozdział pierwszy stanowi metodologiczne podstawy prowadzonych badań naukowych. Doktorant prawidłowo zdefiniował i wyprowadził przedmiot i cel badań, problemy badawcze, hipotezę roboczą i hipotezy szczegółowo, przedmiot, obszar, teren oraz ograniczenia badań, procedurę badawczą, wraz z metodami i narzędziami badawczymi. Dodatkowo przeprowadzono analizę i charakterystykę grupy respondentów. Następne dwa rozdziały ukazały rozważania teoretyczne w obszarze zagrożeń i metod oceny ryzyka podmiotów gospodarczych w procesie produkcji wraz z systemem ochrony pracy w Polsce. Należy stwierdzić, że dzięki odpowiednio dobranemu warsztatowi naukowemu, w tym m. in. analizie dokumentów, aktów prawny i innych opracowań. Prawidłowo postawił i wyprowadził pierwsze częściowe wnioski z badań naukowych. Ostatni rozdział na podstawie przede wszystkim teoretycznych badań, empirycznych oraz własnego doświadczenia stanowi ukazanie elementów i obszarów usprawniających zarządzanie bezpieczeństwem podmiotów gospodarczych m. in. stworzenie matryc powiązań komórek organizacyjnych, promowania odpowiednich programów prewencyjnych i otwartego podejścia organizacji czy opracowanie i przyjęcie przez podmiot gospodarczy strategii systemu bezpieczeństwa

Wobec powyższego można jednoznacznie stwierdzić, że układ rozprawy jest trafny i przekonujący poznawczo. Za prawidłowość stwierdzam również każdorazowe podsuwanie rozdziału w postaci wyprowadzonych konkluzji i wniosków. Wszystkie przedmiotowe tezy wynikały z treści badań oraz danego obszaru. Prezentowane treści merytoryczne świadczą o dobrym teoretycznie przygotowaniu Doktoranta w zakresie dyscypliny nauk o bezpieczeństwie.

W tym miejscu trzeba zaznaczyć, że Doktorant nie ustrzegł się drobnych błędów gramatycznych czy stylistycznych. Jednak nie rzutują one na całokształt dzieła oraz osiągniętych wyników badań naukowych.

Podsumowując uważam, że części rozprawy przygotowano prawidłowo i wielce interesująco. Na podkreślenie zasługuje fakt, że każdy rozdział dysertacji zwieńczony jest konstruktywnymi konkluzjami i wnioskami, które zostały odpowiednio wyprowadzone. Dlatego też, przedmiotową część oceniam pozytywnie.

7. Ocena części rozprawy doktorskiej dotyczącej omówienia wyników badań

Główną przyczyną prawidłowo wyprowadzonych wniosków jest ułożony odpowiedni proces badawczy. Badania teoretyczne i empiryczne w postaci ankietowania oraz wywiadu eksperckiego w głównej mierze przyczyniły się do poprawnego rozwiązania zdefiniowanych problemów badawczych. Ponadto zaangażowanie, determinacja i dojrzałość Doktoranta w obszarze wyprowadzania wniosków spowodowała, że dysertację cechuje również duża i wzajemna korelacja. Wobec powyższego można jednoznacznie stwierdzić, że oceniane dzieło naukowe posiada cechy pragmatyzmu naukowego.

Zgodnie z założeniami metodologicznymi podsumowanie pracy, wraz z wyprowadzonymi, końcowymi wnioskami stanowi zakończenie dysertacji. Odpowiednio, zgodnie z zasadami metodologicznymi, ułożony proces badawczy, ww. częściowe wnioski, które zwieńczały każdy rozdział rozprawy, wypracowane wnioski, rekomendacje i propozycje, pozwoliły na potwierdzenie hipotezy głównej oraz rozwiązanie głównego problemu badawczej zawartego w pytaniu *„Jakiego rodzaju działania podejmuje podmiot gospodarczy produkcji pasz dla zwierząt w zakresie bezpieczeństwa pracy, pożarowego, w oparciu o obowiązujące normy prawne, istniejące rozwiązania techniczno-organizacyjne w celu ograniczenia wpływu zagrożeń i ryzyka na środowisko pracy oraz jakie mogą być obszary i kierunki ich doskonalenia?”* Dlatego też przyjęty w badaniach układ przez Doktoranta tj.: *cel - problem – hipoteza*, co nie budzi uwag i refleksji.

Rozprawa doktorska Pana mgr Piotra KUCHARSKIEGO stanowi jedną całość, która jest powiązana w sposób logiczny z odpowiednio postawionymi i wyprowadzonymi wnioskami. Częściowe wnioski są przedstawione na końcu każdego rozdziału, a zakończenie stanowi konkluzję i rozwiązania systemowe problemu badawczego. Wobec powyższego **uważam, że Doktorant odpowiednio i dokładnie przestudiował literaturę przedmiotu, a uzyskane wyniki badań dały możliwość osiągnięcia ich celu, rozwiązania problemu badawczego oraz weryfikacji hipotezy.**

8. Pozostałe uwagi dotyczące rozprawy doktorskiej

Ze względu na poruszaną tematykę wybranego obszaru bezpieczeństwa pożarowego w środowisku pracy podmiotów gospodarczych, dysertacja bez wątpienia stanowi oryginalne rozwiązanie rozpatrywanego problemu naukowego. Ponadto zaproponowane przez Doktoranta rozwiązania do wdrożenia oraz wyprowadzone trafnie wnioski znajdują odzwierciedlenie usprawniające zarządzanie bezpieczeństwem podmiotów gospodarczych. Pozytywna weryfikacja postawionych hipotez z poszczególnych obszarów, pozwoliła również Doktorantowi ugruntować wiedzę na tematy poruszane w rozprawie doktorskiej zarówno w teorii, jak i w praktyce. Wobec powyższego można stwierdzić, że mgr Piotr KUCHARSKI potrafi samodzielnie prowadzić badania naukowe, w tym posługiwania się metodami empirycznymi.

9. Wniosek końcowy

Podsumowując ocenianą dysertację oraz analizowany proces badawczy, oceniam, że mgr Piotr KUCHARSKI wykonał to na bardzo wysokim poziomie. Wykorzystując prawidłowo i odpowiednio warsztat naukowy, jak również poprawną polszczyznę, rozprawa doktorska wraz z wyprowadzonymi wnioskami jest zrozumiała każdemu czytelnikowi. Przedstawione konstatacje są dokładne i prawidłowe. Ponadto na uwagę zasługuje odpowiednio dobrana, bogata i aktualna literatura, która przyczyniła się również do przeprowadzenia precyzyjnych, jakościowych i ilościowych badań naukowych. Dysertacja charakteryzuje się prawidłowymi i wysokimi walorami metodologicznymi oraz merytorycznymi. Badania i cały proces badawczy wymagał od Doktoranta zarówno cierpliwości, jak również dociekliwości i skrupulatności. To wszystko świadczy o wysokich predyspozycjach oraz dojrzałości naukowej Doktoranta Pana mgr Piotra KUCHARSKIEGO.

Reasumując stwierdzam, że rozprawa spełnia warunki przewidziane przez Ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wobec tego całość rozprawy oceniam pozytywnie i wnoszę o dopuszczenie Pana mgr Piotra KUCHARSKIEGO do dalszych etapów przewodu doktorskiego oraz jej WYRÓŻNIENIE.

